

Aika: Tiistai 15.12.2020 klo 14.00 – 16.30.

Paikka: Etäkokous Teams-etäyhteydellä

Läsnä:	Justus Mollberg, puheenjohtaja	Vasemmistoliitto
varsinaiset jäsenet	Niina Halonen-Malliarakis	Vihreät
	Pirkko Hyvärinen	Helsingin Reumayhdistys ry
	Pia Hytönen	Kokoomus
	Heikki Kaislanen	Perussuomalaiset
	Kristiina Karhos	Helsingin ja Uudenmaan neuroyhdistys ry
	Susanna Haapala	Kynnys ry
	Sari Sepponen	Kehitysvammatuki 57 ry
	Ann-Cristie Mattson	Psykosociala föreningen Sympati rf
	Ibrahim Milanovic	Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaiset ry
	Aulikki Rautavaara	Uudenmaan munuais- ja maksayhd. Uumu ry
	Anneli Salmevaara	Helsingin Kuuloyhdistys ry
	Leena Simola-Nikkanen	Helsingin Invalidien Yhdistys ry
	Mika Taberman	Sosiaalidemokraatit
	Samuli Tsupari	Vammaisten lasten ja nuorten Tukisäätiö

Kaupungin pysyvät asiantuntijat

Sini Perho	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Heidi Halkilahti	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Titta Reunanen	Kaupunginkanslia, neuvonta
Pirjo Tujula	Kaupunkiympäristön toimiala
Jonna Weckström	Sosiaali- ja terveystoimiala
Tiina Lappalainen	Kaupunginkanslia, vammaisasiamies, sihteeri

Vierailijat Kehittäjä, Pirkko Justander, Esteetön työ EMPPA, Sininauhaliitto ry ja Outi Paulig, vanhusneuvoston sihteeri.

Poissa

1.

Kokouksen avaus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja avasi vammaisneuvoston etäkokouksen klo 14.00 toivottamalla kaikki tervetulleiksi.

2.

Osallistujien toteaminen

Todettiin.

3.

Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin.

4.

Tiedoksi edellisen kokouksen muistio (linkki)

Merkittiin edellisen kokouksen muistio tiedoksi.

5.

Muistion tarkastajat

Muistion tarkastajiksi valittiin Pia Hytönen ja Pirkko Hyvärinen.

6.

Yhdistysten esittämät aiheet ja esittelyt

Kehittäjä Pirkko Justander esitteli [Sininauhaliiton](#) vakinaistamaa [esteetöntä päihde- ja mielenterveystyötä, Emppa-palvelua](#).

Kristiina Karhos esitteli [Helsingin Invalidien yhdistyksen toimintaa](#).

Uudenmaan munuais- ja maksayhdistys, Uumu ry on lähettänyt tiedoksi, että yhdistys järjestää tammikuussa yhdessä Uudenmaan keliakiayhdistyksen ja Pääkaupunkiseudun Diabetesyhdistyksen kanssa jäsenistöilleen verkkoluennon aiheesta: Sosiaali- ja terveystalvövelujen potilas- ja asiakasturvallisuus. Luennoimassa on [Potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämiskeskuksen](#) asiantuntija. Uumu ehdottaa potilas- ja asiakasturvallisuuden aihetta käsiteltäväksi myös vammaisneuvoston kokouksessa.

Tiedoksi myös, että Kehitysvammatuki 57 ry:ssä on meneillään vuosina 2020-2022 [Selkeästi meille –hanke](#), jossa arvioidaan eri verkkopalvelujen kognitiivista saavutettavuutta, kuinka helppoa tai vaikea on löytää tietoa.

7.

Kaupungin toimialojen ajankohtaiset kuulumiset

Vammaisneuvoston pysyvät asiantuntijat toimialoilta kertovat toimialojen ajankohtaisista asioista.

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimiala toteuttaa kaupungin yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelman toimenpiteitä. Varaamo, erilaisten tilojen varausjärjestelmään kehitetään esteettömyyssovellusta kokoustilojen kysymysten avulla. Henkilöstön yhdenvertaisuuskoulutukset toteutetaan Helvi-sovelluksella. Nuorisopalveluissa tehdään keväällä yhdenvertaisuuskartoitus kaikissa nuorisotyön yksiköissä ja työyhteisöissä. Samalla huomioidaan nuorten toimintakykyyn liittyvät asiat ja onko henkilöstöllä osaamista huomioida tarpeet. Osaamisen vahvistamisessa käytetään verkostoja, järjestöjä ja kaupungin eri toimijoita. Monitoimihalleihin ja vammaisurheiluun liittyen on tehty esteettömyyskysymykset, joiden avulla saadaan 200 monitoimihallin esteettömyystiedot palvelukartalle. Kaupunki on tukenut korona-aikana kulttuurialaa luopumalla mm. tilavuokrien perimisestä ja antamalla uusia avustuksia yhteisöille ja järjestöille.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan voimavaroista iso osa menee koronaan; jaksamisen ja koulutuksen tukemiseen. Parhaillaan laaditaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmia ja toimenpiteitä kaikille asteille varhaiskasvatuksesta lukio-opintoihin. Yhdenvertaisuussuunnitelmat ovat lakisääteistä, mutta jokaisen yksilön tulee sitoutua yhdenvertaisuus-ajatteluun, se ei ole vain joidenkin tehtävä, vaan se on kaikkien oppijoiden sekä aikuisten yhteinen tehtävä. Laaditaan yhdenvertaisen viestinnän ohjeet, jossa sanoitetaan asioita ja annetaan apuvälineitä tuoda normitietoisuutta ja yhdenvertaisuutta esiin eri hankkeissa ja perustyössä.

Kaupunginkanslissa on meneillään päättyvän valtuustokauden strategian ja johtamisjärjestelmän uudistumisen arviointi ja osana tätä arvioidaan myös osallisuus- ja vuorovaikutusmallin toteutumista. Osallisuuden ja neuvonnan yksikössä ajankohtaisena on tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyn toteuttaminen. Kyselyä hyödynnetään 2021 käynnistyvän yhteisen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman laadinnassa. Korona-aikana on kehitetty etädigitukea ja neuvontapalveluissa on kehitetty eri kielistä neuvontaa.

Osallistuvan budjetoinnin omastadi.hel.fi alustan saavutettavuutta on selvitetty ja uusi alusta on julkaistu. Käynnistymässä on uusien vammais- ja vanhusneuvostojen asettamispäätösten valmistelu. Ensi vuonna käynnistyy myös Drivers of Equality- hanke, jonka tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa kaupunkisuunnittelussa ja julkisissa tiloissa. Uusi verkkosivusto: [Ihmisoikeuksien Helsinki](#) on avautunut, siellä ovat myös uudet [vammaisneuvoston sivut](#).

Sosiaali- ja terveystoimialan päähuomio keskittyy nyt koronapandemiasta selviytymiseen. Tartuntojen määrä on kasvanut ja tartuntojen jäljityksessä on paljon töitä. Korona on vaikuttanut myös siihen, että vammaispalvelujen, kuten kuljetuspalvelujen käyttömäärä on vähentynyt, eikä matkoja yhdistellä. Omaishoidon tuen vapaita ei ole pystytty käyttämään, joten on sovittu, että tämän vuoden vapaita voi käyttää vielä toukokuun loppuun 2021. Vuoden alkupuolella aloittaa Humalistonkadulla kaupungin lyhytaikashoidon yksikkö.

Helsinki ottaa huhtikuussa 2021 käyttöön Apotin - sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisen tietojärjestelmän, joka teettää henkilökunnalle loppukevästä paljon töitä. Asiakastietojärjestelmän Maisa-asiakasportaali yhdistää sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen sähköisen asioinnin yhteen kanavaan kuntalaisten käyttöön. Maisasta asiakas tulee näkemään järjestelmään tehdyt asiakasta koskevat kirjaukset.

Helsinki palkkaa sote-uudistukseen liittyen projektisuunnittelijoita. Myös vammaispalveluissa aloittaa 4.1. projektisuunnittelija (vuoden 2022 loppuun). Hänen yhtenä tehtävänä tulee olemaan vammaisneuvonnan suunnittelu ja kehittäminen. Haettuja lisävakansseja ei saada vammaisten sosiaalityöhön kaupungin taloudellisesta tilanteesta johtuen. (joka liittyy koronasta aiheutuviin lisämenoihin). Vammaisneuvosto muistutti, ettei poikkeuksellisen koronavuoden 2020 palvelutilastoja tule käyttää seuraavien vuosien suunnittelun pohjana.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelutilahankkeissa esteettömyyden huomioiminen on painottunut tänä vuonna eniten koulujen ja päiväkotien hankkeiden esteettömyyden varmistamiseen. Hienoa on havaita, että suunnittelijat ovat jo valmiiksi perehtyneitä esteettömyyteen. Koulu- ja päiväkotien sekä uimahallien esteettömyysoppaat sekä myös induktio-opas on päivitetty.

Vuoden aikana on edistetty kaupunkiympäristön toimialan verkkopalvelujen saavutettavuutta, kaikki verkkosivustot on tarkastettu ja on tehty saavutettavuusselosteet. Meneillään on digitaalisen perustan muutos ja palvelujen uudelleen organisointi, jossa osa ICT-henkilöistä siirtyy kaupungin kansliaan. Parhaillaan päivitettyt esteettömyyslinjaukset ovat kaikilla toimialoilla kommentoitavana. Niissä on huomioitu jo vammaisneuvoston ja –yhdistysten sekä vanhusneuvoston esittämät kommentit.

Apulaispormestari ja muut olivat otettuja vammaisneuvoston antamasta Esteettömyystunnustuksesta. Hämeentien remontin viestintä, jossa kaupunki ja Destia ovat huolehtineet erityisesti näkövammaisten turvallisuudesta, sai Helsingin ja Uudenmaan näkövammaisten esteettömyystunnustuksen.

Kaupunkiympäristön uusi toimitalo on esteetön. On käynnistetty Oodin, toteuttajan ja näkövammaisten kanssa äänimajakoiden toiminnallisuutta

ohjeistava –projekti. Pilottina mahdollisesti metroasema ja hyvinvointi ja terveysasema ja Länsiterminaari. Meneillään on liikenneturvallisuuskysely ja katualueen tyyppipiirustukset on päivitetty. Tänä vuonna valmistui iso Olympiastadionin remonttihanke, josta löytyy mm. toisessa päädyssä esteetön katsomo. Silmäsairaaan uudisrakennushankkeessa mukana oleva käyttäjäryhmä on kommentoinut suunnitelmia.

Ratkaistavana haasteena on, mitä vaihtoehtoisia tapoja pitäisi olla karttapohjaisille kyselyille? Voisiko vammaisneuvosto tehdä esityksen vaihtoehtoisista keinoista kyselyjen toteuttamiseen?

8.

Lausuntopyyntö: erityisuimakortin myöntämisperusteiden päivittämisestä ja hinnan muuttamisesta

Käytiin keskustelu erityisuimakortin myöntämisperusteista ja hinnan muutosta valmistelleen työryhmän ehdotuksesta. Kaupunki haluaa tehdä kriteereitä ”tasa-arvoisemmaksi” ja vähentää erityisuimakortin saamisen ehdoista useita eri diagnooseja. Vammaisneuvoston puheenjohtaja Justus Mollberg kokoaa vammaisneuvoston näkemyksistä vammaisneuvoston lausunnon 3.1. mennessä.

9.

Vammaisneuvoston toiminnan arviointi

Kahdeksan vammaisneuvoston jäsentä oli vastannut neuvoston arviointikyselyyn. Yhteenvetona todettiin, että vammaisneuvosto toimii pääosin hyvin, toiminta on menty eteenpäin viimeisten 4 vuoden aikana, vastauksissa ei ole suurta kritiikkiä. Vastaajat toivovat ja esittävät tarpeen kehittää vaikuttamismahdollisuuksia. Toimialojen virkamiesten ja luottamushenkilöiden kanssa keskustelua pidetään tärkeänä. On vaikea arvioida, miten vammaisneuvoston on konkreettisesti vaikuttanut. Optimistisesti arvioiden yhteisillä keskusteluilla on vaikutusta. Arviointikyselyn vastaukset merkitään tiedoksi.

10.

Vammaisneuvoston toimintasuunnitelma vuodelle 2021

Hyväksyttiin kevään 2021 vammaisneuvoston kokousajat ja teemat.

16.2. järjestetään vammais- ja pitkäaikaissairausyhdistysten kuulemis- ja infotilaisuus, jossa kaupunginkanslia haluaa kuulla, miten vammais- ja pitkäaikaissairausyhdistykset ovat kokeneet vuorovaikutuksen ja yhteistyön kaupungin kanssa. Info- ja kuulemistilaisuuden jälkeen avautuu KerroKantasi -kysely, jossa yhdistykset voivat arvioida ja esittää näkemyksiä kaupunkiyhteistyön kehittämistä sekä myös vammaisneuvoston toiminnasta.

Vammaisneuvoston viestintäsuunnitelma (liite) on yleislinjaus, jonka lisäksi tehdään tarvittaessa tilaisuuksista konkreettisempi viestinnän suunnitelma.

Hyväksyttiin vammaisneuvoston esiteluonnos (A4-koko) (liite), jossa on käytetty vammaisneuvoston uusia kuvia. Liitteeseen kirjataan vain varsinaiset jäsenet. Kirjataan näkyviin myös, että kaikilla jäsenillä on varajäsen.

Vammaisneuvoston Osallisuus esiin -valokuvaushankkeen uudet kuvat ovat valmistuneet. Kuvaprojektin organisointi onnistui ja saimme hyviä kuvia eri ikäisten kaupunkilaisten moninaisesta toimintakyvystä, erilaisten apuvälineiden käyttäjistä, saavutettavuudesta vammaisneuvoston sekä koko kaupungin viestinnän käyttöön.

11.

Osallistumiset

Ei ollut.

12.

Muut esille tulevat päätöasiat

Vammaisneuvosto on antanut 5.12. [kannanoton: Raitioteiden pysäkkien ja ylityspaikkojen muutoksista](#).

13.

Tiedotusasiat

Helsingin vammaisneuvostolle lähetetään jatkossa kaupunkiympäristön kaavoituksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmat vain silloin, kun hanke on esteettömyyden erityistason kohde tai se on muuten merkittävä.

Vammaisneuvoston jäsenten tulee toimittaa vuoden 2021 verokortit suojatun sähköpostin kautta Tiina Lappalaiselle.

14.

Seuraava kokous

Seuraava vammaisneuvoston kokous on ti 26.1.2021 Teams-etäyhteydellä.

15.

Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.30 ja toivotti kaikille hyvää joulun aikaa.

Vakuudeksi

Justus Mollberg
puheenjohtajaTiina Lappalainen
sihteeri, vammaisasiamies

Muistion tarkastivat

Pia Hytönen

Pirkko Hyvärinen